

REGISTRE D'UN BARRI DEBOLIT: CAN TUNIS

Francesc SIFRE

Introducció

Sota l'actual complex portuari i industrial de la Barcelona del sud-oest, entre la muntanya de Montjuïc i la desembocadura del riu Llobregat; davall els gruixos de ciment i asfalt de la xarxa viària i el Cinturó del Litoral. Heus ací l'indret del nostre registre. Es tracta, doncs, d'aquest barri desaparegut el ple segle XX i gairebé en bloc.

La dessecació de bona part de l'Estany del Port, a mans de particulars, els Antúnez, pare i fill (1711-1809), propicià finques agrícoles. L'any 1868 encara persistien aiguamolls i fou una societat agrícola la que acabà d'agençar l'indret. A l'ensem una tímida industrialització (Fàbrica dels Ossos, l'Arsenal, la Shell, el Vidriol, etc.) s'hi afincà. Aquest nucli creixent, dit *Casa Antúnez*, el popularitzen damunt el conegut fins aleshores per *la Marina de Sants*. La reacció general en favor de la llengua pròpia (1858-1939) explica en particular —més per voluntat política que no pas per ciència etimològica— l'assimilació de Casa Antúnez = Càn Antúnez = Can Túnez = Can Tunis. D'altra banda la cupiditat d'uns terrenys revaloritzats i posats a l'abast, l'expandiment de la urbs i el seu futur, suscitaron de nou el projecte d'un Port Franc. Creació del Consorci (1917). La Dictadura de Primo de Rivera (1923-1930) inspirada en el corporativisme, facultà el monopoli CAMPSA, amb expropiacions al nucli urbà del barri per a la seva factoria, i, alhora, l'expropiació general de la zona pel dit Consorci (1926-1930). Per 7.772.421 m² de terreny en donaren poc menys de 15 milions de pessetes. La guerra (1936-1939) no féu altra cosa que derrocar-lo. Els bombardeigs de les ales feixistes, amb base principal a Mallorca, l'objectiu militar de les quals era el triangle castell-moll-benzina-, hi sovintejaven, a banda dels raids terroristes dels ocellots del crim sobre les poblacions

civils. El feixisme mercenari s'hi entrenava amb vistes a vols de més abast. Fou el cop —o tret— de gràcia, però, del barri.

Llista de topònims numerats

Ha d'entendre's que corresponen del gener de 1939 enrere. Amb dos mapes de situació; un, de general, de la barriada (I) i l'altre, en secció, del nucli estricte del barri (II).

1. El Llatzeret: runes d'un edifici que hom deia serví per als malalts endèmics vinguts de mar.

2. La Treffleria: filats metàl·lics. Era Can Rivièrè.

3. Carretera del Morrot: la que hi menava.

4. El Pas-a-Nivell: l'encreuament de la Carretera del Morrot i el tramvia de Can Tunis amb els trens de mercaderies de MZA.

5. Passeig de Can Tunis: abans se n'havia dit Carretera. Menava al barri.

Can Tunis: *Lo Ribatge d'Alfrague, o Fraga, s. XIV; Casa Túnez, 1852; Marina de Sans fins 1913; Càn Antúnez, 1914; Can Tunis, 1938.*

6. Can Quintana: en realitat eren els "*Altos Hornos de Cataluña*".

7. La Platja del Morrot: era davant per davant del Morrot.

8. Drassanes Cardona: feien embarcacions de ferro. Havien vingut de la Barceloneta, donat el nou volum de feina amb el vapor.

9. El Canal de la Infanta: en la seva desembocadura a la mar.

El *Clavilenyo*: concessionària de benzina. Ocupava part de les D. Cardona quan aquestes es desmantellaren.

La *Shell*: concessionari de benzina de la casa nordamericana. Ocupava part de les D. Cardona. Havia estat, primer, al costat de l'Arsenal.

10. La Casa Vella: taverna, menges, venda de resolis i ratafia d'anomenada.

11. Les Briquetes: fàbrica d'aglomerats de carbó propietat d'un marquès.

12. "L'Agrícola": tenda de queviures.

13. L'Espardenyeria d'en Quimet: botiga d'espardenyes i similars d'en Joaquim Tarafa.

14. "Els Quatre Ulls": menjars i gent a dispensa.

15. Cal Manyo: taverna. Local social de l'ANTUNENC, Football Club.

16. Les Barraquetes: barriet de pescadors d'unes cinquanta persones.

17. Berenador "La Paloma": Teca i beure entre horts.

La CAMPSA: factoria d'ella. L'any 1927 es creà aquest monopoli espanyol dels combustibles minerals líquids. Aquí va emparar-se, primer, del

Clavilenyo i la *Shell*, i a no tardar dels topònims núm. 6, 8, 12, 13, 14, 15, 16 i 41.

18. El Carrer d'en Maclà: carrer del barri. Va precedit del nom Fèlix.
19. Cal Fèlix Barber: barberia.
20. L'Escala de la Cesarina: escala de pisos. La C. era una modista italiana exiliada del feixisme, la particularitat de la qual consistia en ésser més catalanista que els propis naturals; no cal dir que l'any 39 fou expulsada d'*Espanya*.
21. Casa Nèlla: fàbrica de xocolata. S'incendià pels anys vint i passà a ser forneria de plom.
22. Capella de Jesús i Maria: culte i escoles catòliques des de 1913.
23. La Muntanyeta: es deia a un petit altiplanell conseqüent als desmunts de terra de quan feren el Canal de la Infanta.
24. Cafè-Bar del Pinyol: bar, teques i timba de joc.
25. La Cooperativa: sucursal de la "Flor de Maig" barcelonina. Una societat obrera de tipus econòmic. Tenia, a més, forn de pa propi.
26. Ca la Magina: vaqueria i granja.
27. El Baster Soler: d'aquest ofici. No s'acabava la feina mentre durà la tracció animal; en acabat també adobava sabates.
28. L'Escala Vella: casa de pisos. Hi vivien els Puigventós, Remisa, etc.
29. Ca la Matilda: botiga de joguines i calçat.
30. Ca la Cisca: botiga de queviures i grana.
31. "Vins-i-Ollis": botiga.
32. El Cine: local on funcionava el cinematògraf. També feien varietats.
33. Lo Capitet: peixateria. Deformació del nom Agapit en diminutiu.
34. L'Antonleta: carnisseria. Era la dona del Vida, un bigotut, el conductor més pintoresc del tram.
35. L'Escala Nova: hi vivien el Figuer, Ramoneda, Soler, etc.
36. La Bacallaneria: botiga de pesca salada.
37. Barberia Parera: establiment.
38. L'Escola Popular: escola catòlica.
39. Bar "*Los Pajaritos*": cafè d'ambient juvenívol, seu del SANTIVERI F.C.
40. El Carrer del Balneari: era on hi havia hagut el Balneari Zoraia.
41. Balneari Zoraia: establiment de banys, que no arribà a funcionar per no obtenir autorització.
42. Les Casetes d'en Grases: cases de pescadors vora mar.
43. Platja de Can Tunis.
44. La Carretera de Port: aquí començava aquesta carretera de nom tan arcaic.
45. La Font: font pública, de bon doll d'aigua.
46. Ca la Flora: botiga de venda de pa.
47. Cal Potau: era llauner.
48. Cal Passani: marbrista funerari.
49. Els pisos d'en Pujol: bloc de pisos amb dues escales.

50. Cal Blai o "La Mina": taverna. Feien menges.
51. Cal Roca: venia materials per a la construcció.
52. La Farmàcia: oficina i venda de medicaments.
53. Can Pujol: marbrista funerari. Home polític.
54. La Replaceta: feia un cercle i era per on girava la tramvia, havent deixat els visitants del Cementiri.
55. El Passeig del Cementiri: ampli espai ordenat per voravies, arbres i fanals que hi menaven.
56. El Dispensari: dispensari municipal. Era una casa de pagès enorme, Can Baldiri, adaptada a aquesta funció. Al bell mig de la façana hi campejava l'escut de la ciutat.
57. El Planter del Cementiri: eren els vivers botànics de la necròpolis, darrera i a la dreta del dispensari.
58. El Cementiri del Sud-oest: fou inaugurat el 17 de març de 1883.
- A, la part Catòlica;
- B, el recinte Lliure;
- C, el recinte Protestant;
- D, el que avui se'n diu El Fossar de la Pedrera es deia llavors La Pedrera d'en Moragues.
59. L'Hort d'en Güell: bon camp de conreu davant del Dispensari. Rebia el nom del pagès que el conreava.
60. Bar "La Parada": sortida i final del tramvia nº 48.
61. Cal Panyella: marbrista funerari.
62. Cal Reverter: també marbrista, veí d'en Panyella.
63. Cal Lloret: casa, taller i un gran pati amb horti i algunes oliveres. Feia dipòsits metàl·lics.
64. Vídua Bardou: venda de làpides per a nínxols i tombes. Art funerari.
65. L'Estanc: venda de tabacs i segells.
66. La Florista: venda de flors, corones i cera.
67. Cal Gravat: bar i menges. Feia xamfrà a la C. de l'Agrícola i C. de Port. Tenia abeurador de cavalls.
68. El Passeig de l'agrícola: començava a la cantonada de Cal Gravat i finia a l'Hipòdrom. També se'n deia Carretera.
69. Cal Codinyac: dipòsit de cerveses i gel.
70. L'Ateneu Obrer: societat recreativa. Sala de Ball. Grup escènic —hi havia assistit el propi Àngel Guimerà—.
71. La Cotxera dels Tramvies: era la de la línia nº 48, any 1903. Després fou col·legi (veg. Grup Escolar).

Grup Escolar: davant l'Ateneu Obrer, era l'antiga Cotxera dels Tramvies. Pertanyia a l'escola del Treball. Fou inaugurat l'any 1937, en plena guerra. Escola asèptica, mixta, moderna, catalana, tota ella plena de llum i nova de trinca. Durà ben poc.

72. L'Estella: primer ell feia mànecs i després s'afinà com a fuster. El succeiria el Coromines.

73. Cas Leopold: bar, menges.

74. L'Alegria: barriet que en deien així pel nom del bar de la cantonada.

75. La Ferreria o Cal Ferrer: ferrer de tall amb dos o tres ajudants. Era l'emperador de les avaries en aquesta extensa zona de tracció animal.

76. La Fàbrica de la Cola: adhesius de pell de conill. La regentava un alemany.

77. El passatge Parera: un manyoc de casetes d'obriers amb hort.

78. Cal Campar: casa de pagès.

79. Les Cases d'en Duran: vivendes de lloguer.

80. El Carrilet: se'n deia els trenets dels FF.CC. que trafegaven potassa des de Magòria al Moll.

81. El magatzem de Ferros Mateu: magatzem enorme de tota mena de bigues i planxes de ferro transportades amb camionots de roda massissa.

82. L'Aeronàutica: era el taller de l'Aeronàutica Naval. Passà al Moll del Contradic. Abans havia estat Drassanes Minguell, d'embarcacions de fusta.

83. Fàbrica de Productes Químics.

85. Indústries Siderúrgiques i Foneria de Ferro, S.A.

86. La Ximeneia Trencada: mig coberta d'aigua per la mar. Pertanyia a una fàbrica de tints: Casa Peckler.

87. Foneria Dàlla: propietat de M. Carrera.

88. El Mataburres: renom. Escombriaire. Corral i vivenda.

89. El Carrer Galtès: casetes amb botiga a la cantonada d'en Torrents.

90. El Nas del Gall: renom. Escombriaire i transportista amb carro.

91. La Torre del Canyet o el Canyet: lloc que ho havia estat.

92. Camí del Pont de les Vaques: se'n deia també a un tros de l'Antiga Carretera de València.

93. Cal Magí o Maginet: casa de pagès. Miret, de primer cognom.

94. El Passatge Jorba: vivendes baixes d'obriers.

95. Els Dipòsits de l'Arena: els explotava el Consorci del Port Franc. Amb màquines i vagonetes, sobre una xarxa de carrils, buidaren d'arena totes les platges del litoral i el mar avançà.

96. El Cartró: era la fàbrica de paper i de cartró de la Vídua d'en Quirze Casanova.

97. El Xiriboll: era renom. Escombriaire. Patis, corral i vivenda.

98. el Pinxo: escombriaire, amb patis i vivenda. Renom.

99. El Saragata: escombriaire, a l'igual que els anteriors.

100. Casa Santiveri: fàbrica de productes Kneip.

101. Plaça del Cardenal Casanyas: una plaça sense urbanitzar encara.

102. Tinença Parroquial de Nostra Senyora del Port: era a la Plaça del Cardenal Casanyas.

103. El Carrer Pla: barriet de cases i botigues.

104. Carrer de Trias: carrer sobre plànol tan sols.

105. Camp de *Foot-ball*: era el camp de futbol de l'ANTUNENC, equip local, però l'usaven el BARCANONA (de fora) i el MARGARIT (del Poble Sec).

106. Carrer del Remendo: carrer que anava a mar.

107. Bar del Remendo: establiment de begudes i botiga de queviures: L'home del primer *Ford* de sèrie a la barriada.

108. Forn de Pa Huguet: establiment que també assortia bona part de la Marina de l'Hospitalet.

109. Carnisseria Bonada.

110. Nou Pallofa: ball i teatre. El primer havia estat al barri de l'Arsenal.

111. Canal del Port de les Vaques: recollia les aigües pluvials de la Mola.

112. L'Arsenal: Arsenal Civil. Fàbrica de màquines de vapor i alhora barri obrer d'unes cent persones.

113. L'Hipòdrom: societat eqüestre de Barcelona, 1883. Organitzava curses de cavalls amb aposta, d'obstacles, de xarrets. També hi abundaren exhibicions aèries en el naixement de l'aviació, 1907.

114. El Pont de les Vaques: indret d'aquest nom, romanalla tal vegada de quan encara era estany.

115. La Colònia Càntir: agrupament de casetes d'obrers amb hort. Llur propietari era Lluís Vallvé.

116. Can Güell: a tocar la Colònia Càntir. Una masieta.

117. Ca les Sangoneres: casa de pagès, terme de l'Hospitalet.

118. Cal Madrona: casa de pagès, t. de l'Hospitalet.

119. La Fàbrica del Ossos: fàbrica de productes químics d'en Rossend Massó.

120. Cal Cigalet Nou: casa de pagès.

121. Cal Barrina: casa de pagès.

122. Cal Cigalet Vell: casa de pagès.

123. Platja de Pescadors: nom de l'indret.

En avant tots els topònims pertanyien, en rigor, al terme de l'Hospitalet de Llobregat. Tant per la comunicació com pels serveis, molt més a l'abast, tothom tenia tendència a considerar-la barriada pròpia. Àdhuc ham trobat definicions que diuen que Can Tunis "va des de Can Quintana a la Carretera de la Farola". Així la gent de Can Tunis tenia per costum fer excursions de platxèria o la mateixa celebració del dia 1er de maig a la desembocadura del riu i, viceversa, la majoria de pescadors i pagesos cap al tramvia o per la carretera s'hi adreçaven al Born.

124. Cal Tano: casa de pagès.

125. Ca la Fusta: casa de pagès.

126. Cal Sebastià d'en Gotlle: casa de pagès.

127. Cal Francès: casa de pagès.

128. Can Jaume de Puda: casa de pagès.

129. L'Estació de Can Tunis MZA: l'estació de mercaderies de la línia fèrria esmentada.

130. Cal Passa-el-Riu: casa de pagès.
 131. Cal Passa-el-Riu Vell: casa de pagès.
 132. Can Garsa: casa de pagès.
 133. Cal Xerricó: casa de pagès.
 134. Cal Cunillaire: casa de pagès.
 135. La Teulada Verda: casa de pagès.
 136. Cal Pebrot: casa de pagès.
 137. La Puda: casa amb pis. Hi havia una font d'aigua pudenta, potser de sulfat de ferro. La font donava nom a la casa, que era com una torre. Hom baixava unes escales d'obra. Hi havia una pica i bancs adossats a la paret. La font tenia una aixeta per a regular l'aigua a voluntat. Deien que era medicinal i tenia requesta.
 138. El Vidriol: barri de pescadors. Potser hi havia hagut una fàbrica de sulfats.
 139. Platja de la Podrida: nom de l'indret.
 140. Cal Sala: casa de pagès. Era de Joan Estruch.
 141. La Farola: bastida damunt l'antiga Torre del Cap de Riu del s. XVII. Un far de segon ordre.
 142. Platja de la Farola: nom del lloc.
 143. Can Patirem: barri de pescadors. Vivien en gloriets mena de casetes per a gent de mar, no barraques. Eren famílies prolífères, fets a la seva.
 144. Platja del Cap de Riu: nom de lloc.
 145. Ca l'Anguilaire o l'Anguilero: casa de pagès vora el riu. Lloc també d'esbarjo amb un magnífic bosc de ribera.
 146. La Torre de l'Islla: casa de pagès.
 147. Can Pere de l'Islla: casa de pagès. Més amunt, no lluny del Camí Guinart, en direcció nord, després del Cal Remenaio, hi havia Ca l'Islenyo.

Llista d'antropònims

Serà per ordre alfabètic, primer i segon cognom dels propietaris o arrendataris. En semblant cas no ens limitem solament al barri sinó a tota la zona expropiada. Quan van separats per guionet significa que són socis o cònjuges. Quant a les grafies, les trobades, tal qual:

ABADIA SALA
 ABARIA FORTUNY
 ABELLANET-ARDERIU
 ABENIA CASTILLON
 ALEU TORRES
 ALÒS-MON
 ANGLADA-MATAS
 ANGLADA RABADÁN
 ANGULO, Manuel de
 AUGÉ IRAMAIN

BADAL, Germans
 BAIXERAS ANGUERA
 BAIXERAS FELIP
 BALLVÉ, LLuís
 BARBA CLOSAS
 BARTRA GOITA
 BARRET SERAFÍ
 BATET MARTORELL
 BATLLE PIÑOL
 BATLLORI-DEL SOLÀ

BELLOT BERENGUER
BERNABÉ COSTABELLA
BERNABÉ MATAMALA
BLANCH-LATORRE
BLANCO GONZÁLEZ
BOADA SALIETI
BOSCH COMAS
BUXÓ BUXÓ

CABAÑAS BARBA
CALOPA BOADA
CALSINA SABATÉ
CAMPRECIÓS, Gabriel
CAMPS OLIVA
CAPELLA SANT
CARBONELL CASAS
CARBONER, Berta
CARDENAL BELMONTE
CARRASCO UMANES
CARRERA MILLÀ
CARRERAS, Josep i Eusebi
CARRERAS VALLS
CASADEVALL, Pau
CASADÓ, Montserrat i Ramona
CASALS MACIQUES
CASALS MARQUÈS
CASANOVA-VIVES
CASAS CERDÀ
CASAS DURBAN
CASAS MUNTS
CASAS SIBITLA
CASAS TORRENTS
CASTELLBELL, Marquesa de
CENTELLES, Ramon
CLERIES ROVIRA
CLOTET CABRÉ
COCH SURROCA
CODINA SERRA
COLOMÉ-ESCODA
COLL CORTADÓ
COLOMER MASSANA
COLOMINAS COLL
COMA ROURE

COMAMALA GORINA
COMAS MASFERRER
COMAS VILADOMAT
COMANY, Irene
CORONAS ESPALTER
CORTÈS-BOSCH
CUYÀS CAMPANYÀ
CUYÀS FARRÀS

DOMINGO-FORÈS
DOMÍNGUEZ-HERNÁNDEZ
DOMÍNGUEZ LEAL
DURBAN AMIGÓ
DURBAN CASAS
DURÓ-PARADÍS

ELIAS ANGLÍ
ELIAS, Pau
ELIAS PRATS
ELIAS CUYÀ
ESCRIVA DE ROMANÍ
SENTMENAT
ESCUDER VIVÓ
ESTERÀS FONT
ESTEVE SALA-SALA ESTEVE
ESTRUCH SERRADELL

FALP TORRENTS
FARRÉS CASAS
FARRÉS, Josep i Mercè
FARRÉS SALA
FARRÉS VENTURA
FARRÉS-VERGÉS
FALIU-GASULL
FELIU GUSINYÉ
FENOLLOSA ESCRIVÀ
FITÉ PONS
FONOLLOSA, Vicenç
FONTANA ESTEVE

GALTÈS, Joan B. i Ramona
GARCÍAS SEGUÍ
GARRIGA MASSÓ

GAZTAMBIDE, Encarnació
GALABERT, hereus de J.
GINESTÀ BARBA
GIRARDON MAUREN
GIRONA VIDAL
GOMEZ DE LA POZA
GRASES RIERA
GUALBA, Antònia
GUARDIOLA URBINA
GUERRERO ORQUIN

HERNANDEZ, Ciprià F.
HERRERO MOLINA

IZABAL-SANTALUCIA

JANSANA NUBIOLA
JORBA RAVENTÓS

LAHUERTA LABORDA
LAZARO, Cosme
LAZARO-LOPEZ

LLAURADÓ-LORESECHA
LLEÓ, Albert
LLEÓ MORERA
LLOBET VILAJELIU
LLOP SERRA
LLOPART FONCILLA
LLOVERA LERIS

MAGRET ALAMARSA
MALET SOLÉ
MANAUT, Blanca
MARCHBATLLORI
MERCÈ DEvesa
MERCÈ PUJOL
MARTEL MARTÍNEZ
MARTÍ BAGÀ
MARTÍ CODOLÀ
MARTÍ-GAZTAMBIDE
MARTINEZ CONDE
MARTISEUBA

MASBLANC
MASSAGUER PAIXERAS
MASSÓ ARUMÍ
MASSÓ, hereus de
MATA, germans
MATAS CRUSELLAS
MATAS SERRACANT
MERCÈ MITJA VILA
MESTRE, Joaquim
MESTRES MORET
MIRATS, Frederic
MITJANS, Frederic i Dolors
MITJANS VILAGELIU
MORÉ-CASAS
MORI-Marquesa de S.
MUNNÉ, Andreu
MUNNÉ BORRELL
MUNNÉ, Engràcia
MUNNÉ, Josep
MUNNÉ, Mateu
MURLA-SAMPEDRO

NADAL FERRER
NADALMANY COSTABELLA
NAVARRO CLEMENTE
NAVARRO PINÓS
NEGUILA SERRANO

OLIVA CONCAS
OLIVA, Margarida
OLIVERAS, Just
OLIVERAS PRATS
ORIOI GIBERT
ORTIZ DE ZARATE

PALÈS, Antoni, Joaquim i Esperança
PÀMIES-VIVES
PANYELLA ALDROFEU
PANYELLA ESTRUCH
PANYELLA-RODÉS
PARADELLA-RODÉS
PARADEDA SOLÉ
PARERA GELABERT

PARERA GUINART
PASTOR, Francesc
PELEGRIN ZAGASTI
PENYELLA DURBAN
PERALES GUARDIA
PEREZ PEREZ
PEREZ ROSELL
PEYRA, Guastau i Carme
PEYRA VILDOSOLA
PIGUILLEM RIERA
PINÓS, hereus de J.
PLA-ANDREA-LLAURADÓ
PLA-BIGAS
PONS CREUS
PRATS RIERA
PUEYO VALLS
PUJOL BRUNET

RANDÉ, Josep
RAVENTÓS, Manuel
REMENDO, Esteve
RIBÉ TARRAGÓ
RIERA, Josep
ROBERT SURÍS
RODÉS HUGUET
RODÉS TORRAS
RODRIGUEZ SOMOZA
ROS, Lluís de
ROS, M. Pilar i M. Carme
ROSELL, Adrià
ROSÉS, Carles
ROSÉS, Gaspar
ROSICHINGLADA

SABADELL RAVENTÓS
SALA MAS
SALA TORRAS
SALIETI SUNYER
SALINAS GAZTAMBIDE
SAMPERE, Concepció
SANCHEZLER
SANTIVERI PINIÉS

SANTMARTÍ VIDAL
SANTOS, de los CORTÈS
SECANELL MARESC
SENTMENAT DESPUJOL
SENTMENAT FONTCUBERTA
SENTMENAT PATINYO
SENTMENAT DE SARRIERA
SERRA GARRETA
SISTERÉ, Anton
SITJÀ GAIG
SOCA GASPART
SOLÀ FAMADAS
SOLANAS SANAHUJA
SORRIBASMARTÍ
SUNYÉ-PAPIÓ

TAXONERA JOANIC, germans
TIBAUDER MONTFUILLEUX
TOBELLA, Josep
TORRAS, Anton, Adelaida i Dolors
TORRAS CAMARASSA
TORRAS SILVESTRE
TORRENS JANÉ
TORRENTS SOLÉ
TORRES-ALEU
TORRES JIMENEZ
TRIAS MARTÍ
TRIAS DE MIGUEL
TRIAS DE TASTAS
TUSQUETS, Francesc

VALLVÉ, Lluís
VERGÈS, Àngels
VERGÈS PIGUILLEM
VERGÈS VALLHONRAT
VILADOMAT PRAT
VILAHUR, Marquès de
VILARDOSA BORÉS
VILLEGAS, Antoni
VIVES DE FERRATER
VOLART JUBANY
VOLART POU

I les companyies: Arsenal Civil, Colas y Abonos, Barcelonesa d'Electricitat, Cia. de Ferrocarrils Catalans, Crédito Agrícola Catalán, Gremio de Patronos Carreteros de Obras, Española de Locomoción Aérea y Villavecchia i Cia.

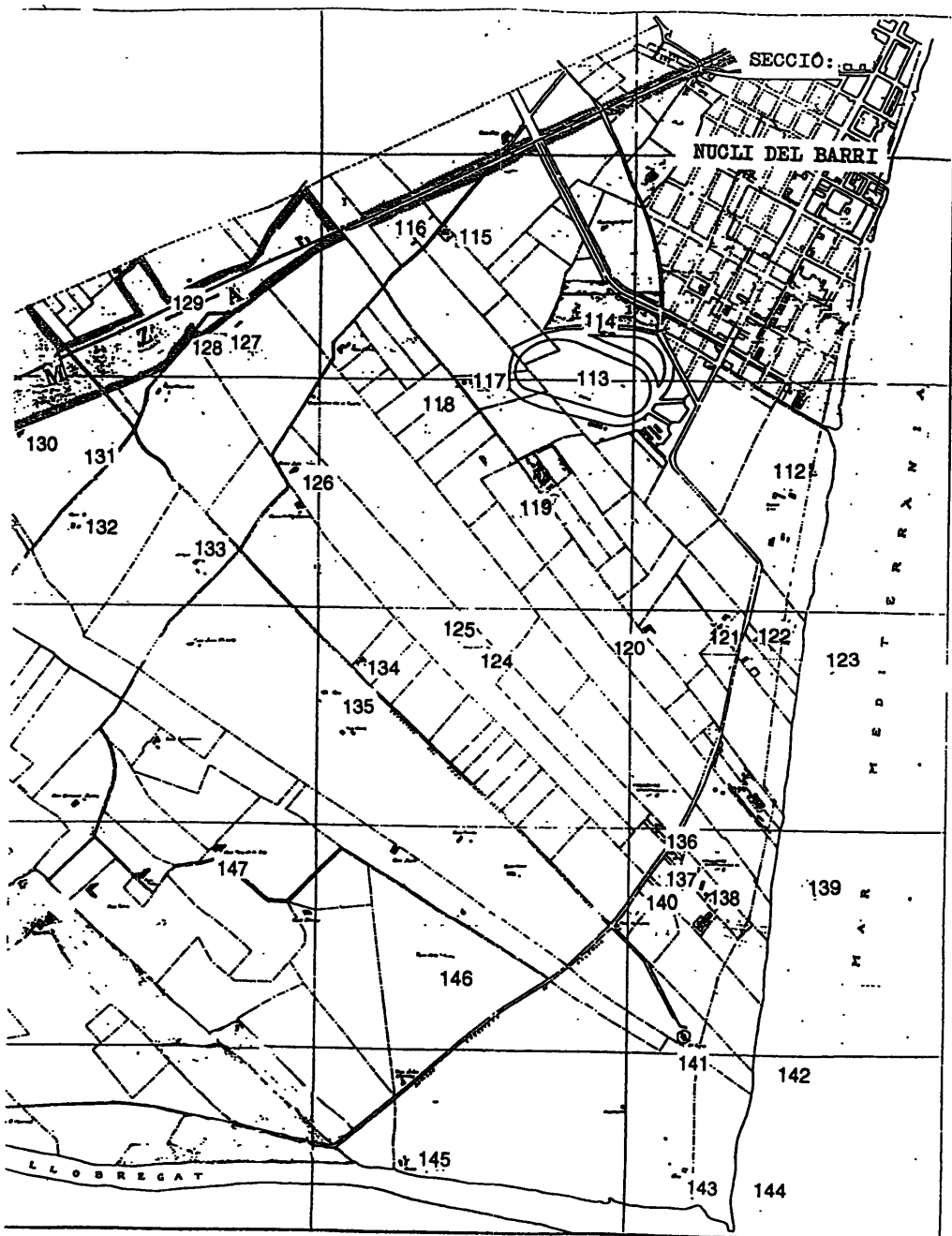
Fou el pretext d'una obra pública enfront dels propietaris. Els conceptes de béns immobles foren: regadius d'immillorable qualitat, de segona i de tercera; arenys, arenals o sorrals; erms de primera, cases i magatzems; cases de pagès, casetes, barraques i annexes; pous i terreny vial; revestiment de sèquies i les pròpies sèquies; 30.000 m. de pollancredes; fàbriques i coberts, etc.

Al·lusió a la fonètica

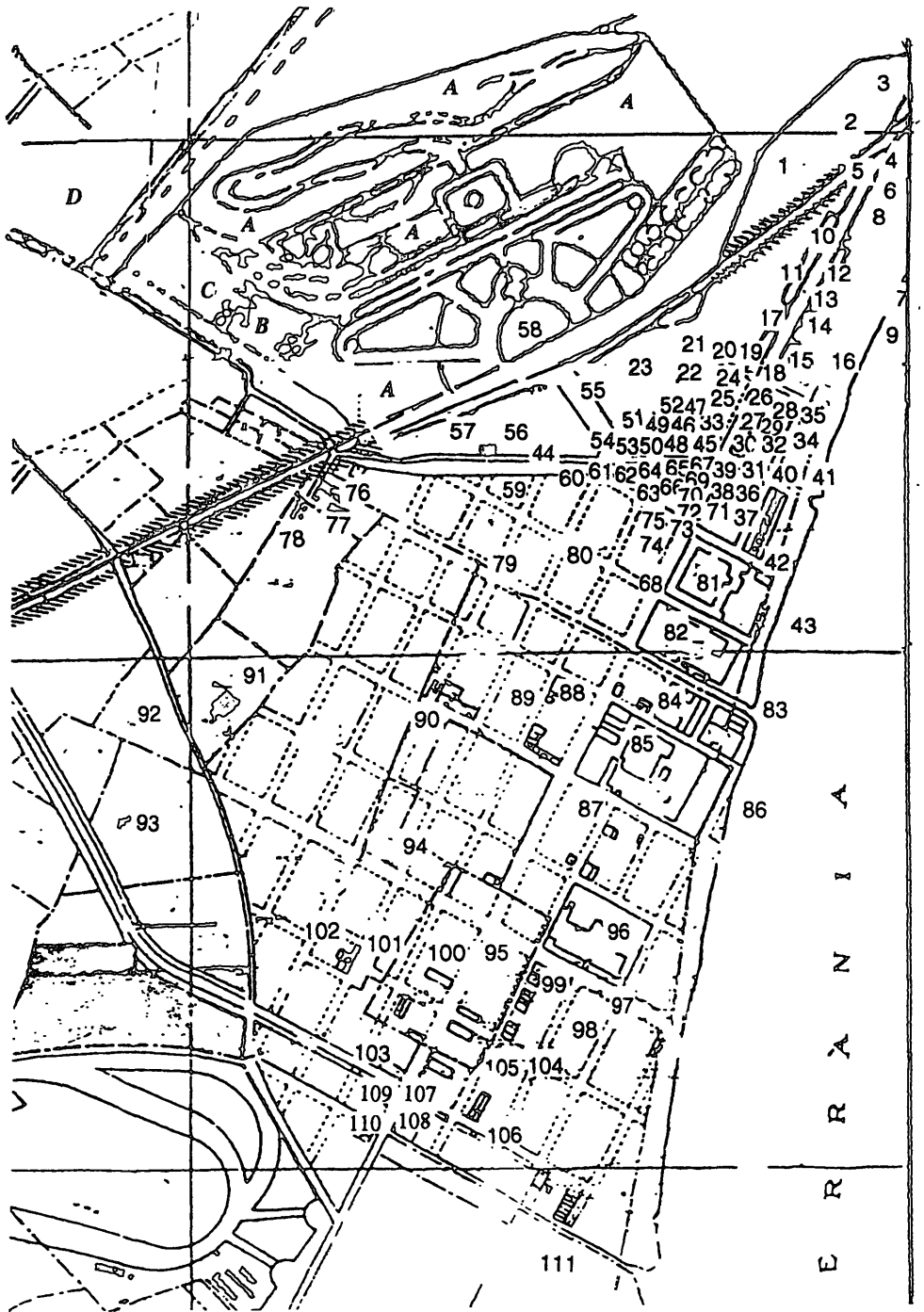
Similitud amb barris limítrofs. L'aportació humana, en industrialitzar-se la zona, provenia, a banda de la pagesia establerta de segles, de la Barceloneta, Sants, Hostafrancs, la Bordeta i l'Hospitalet, més l'onada immigratòria de principi de segle, bastant articulada, però no pas així la dels anys vint, que s'agombolava en les properes Cases Barates. Hem de pensar que l'analfabetisme representava aleshores el 40,58% de la població barcelonina.

Bibliografia

- CARRERAS CANDI, Francesc, *Geografía General de Catalunya*. La ciutat de Barcelona, Barcelona, 1913-1918.
- CODINA, Jaume, *El Delta del Llobregat i Barcelona - ss. XVI al XX*. Barcelona. Ariel, 1971.
- Diccionario Geográfico Universal*. Editat per la societat de literats. Barcelona, Impremta Josep Torner, carrer de Regomir, 1831.
- Estrella del Mar* (Portantveu de la Tenència Parroquial de Nostra Senyora del Port, de Barcelona), nº 1, 2, 4, 5, 6 i 10, anys 1913-1916.
- FELIU DE LA PEÑA Y FARREL, Narciso: *Anales de Catalunya*. Barcelona, 1709.
- Memoria del Puerto Franco de Barcelona*. Edita Consorci del Port Franc, any 1928- B., 1929 i les anteriors i posteriors publicades, amb la consulta del dossier de l'esmentat Consorci existent a l'Arxiu Històric de la Ciutat.
- PAU, Jeroni: *Barcino*. Barcelona: Fundació Francesc Blasi Vellepino, 1957

Mapa I: GENERAL DE LA BARRIADA
 Per a la secció: Nucli del barri veg. Mapa II

Mapa II: SECCIÓ: NUCLI DEL BARRI